

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.
KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦ ♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR.

:: :: Kéziratok és szakkérdések :: ::
 a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetések az
Országos Halászati Egyesület
 (Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11
 :: :: II. emelet 213.) fogad el. :: ::

Szerkesztőség: Budapest,
 II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
 víztisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: {
 Egész évre 12 pengő.
 Fél évre 6 pengő.
 Külföldre egész évre 16 pengő.

Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

:: :: Verantwortlicher Redakteur: :: ::
Dr. EMIL UNGER.

:: Administration: Ungarischer ::
 Landes Fischerei Verein,
 BUDAPEST, V.,
 :: :: Kossuth Lajos-tér 11. II. 213. :: ::

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
 suchsstation für Fischerei-
 biologie und Abwässer-
 seitigung Budapest,
 II., Herman Ottó-út 15. sz.

HALÁSZAT - (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI
 Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

TARTALOM: Meghívó. — Folyóvízi halaink védelme és szaporítása. *Vitéz Illésy Zoltán.* — Magyarország halászati földrajza. *Homér Janka.* — Halnév magyarázatok *Beke Ödön dr.* — Külföldi lapszemle. — Társulatok—Egyesületek. — Újdonságok—Vegyesek. — Irodalom—Könyvismertetés. — Árjegyzések—Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Schutz und Vermehren unserer Flussfische. — Die Fischerei Geographie Ungarns. — Fischnamen Erläuterungen. — Auslandschau. — Gesellschaften und Vereine. — Vermischte Mitteilungen. — Literatur. — Fischpreise — Annoncen.

ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET.

Meghívó

az Országos Halászati Egyesület f. évi *március hó 23-án (csütörtökön)* délután 6 órakor a földművelésügyi minisztérium palotájában (V. ker. Kossuth Lajos tér 11. sz. I. emelet 124. sz. alatt) tartandó

évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki bejelentések.
 2. Igazgató évi jelentése.
 3. Új tagok felvételének megerősítése.
 4. Számvizsgáló bizottság jelentése; 1932. évi zárszámadások felülvizsgálata. (Alapszabályok 11. §.)
 5. 1933. évi költségeloirányzat megállapítása. (Alapszabályok 19. §.)
 6. Elnök, 2 alelnök, 30 választmányi tag és 3 számvizsgáló bizottsági tag választása.
 7. Indítványok. (Nyolc nappal a közgyűlést megelőzően írásban nyújtandók be.)
- A közgyűlés után dr Unger Emil egyet. m. tanár, ugyanott előadást tart a haljelölésekről vetített képekkel és eredeti mikroszkópi mozgófénykép felvételt mutat be a balatoni fogas ivadékjának kikeléséről.
- Vendégeket szívesen látunk.

Budapest, 1933. évi március hó 15-én.

Dr Tomcsányi V. Pál
 elnök.

Ezen meghívó pótolja a névre szóló külön meghívót, mivel a lapot az egyesület minden tisztségviselőjének megküldjük

Folyóvízi halaink védelme és szaporítása.

Folyóvizeink halállományának fokozott mérvű apadása olyan probléma, amely állandóan foglalkoztatja nemcsak a hivatásos halászokat, — akiknek ősi foglalkozásából eredő megélhetésük válik mind nehezebbé, — hanem a szakköröket, sporthorgászokat, halászati társulatokat is.

És ez nemcsak nálunk észlelhető jelenség, mert még talán fokozottabb a vizek elnéptelenedése az előrehaladottabb kultúrájú nyugati államokban, ahol a mederszabályozásokon kívül a folyóknak még nagyobb mérvű ipari szennyezése, a hajózás és annak érdekében végrehajtott csatornázás, hajózási munkák még több tényezővel járulnak ahhoz, hogy a halak természetes életfeltételeit megnehezítsék.

Nem rég közölte az „Allg. Fischerei Zeitung“ januári száma azt a hírt, hogy a német Duna halállománya már hosszú idő óta csökken és érdemleges halfogásokról már beszélni sem lehet, s egyes halfajokat (csuka, ángolna) már nem találni, ahol azelőtt nagy mennyiségben és nagy darabsúlyúakat fogtak.

A mi vizeinken a halak apadását az utóbbi évek alatt még az is fokozta, hogy — a múlt évet kivéve — már hosszabb idő óta nem volt oly tavaszi és nyáreleji tartósabb áradás, amely az ívársra kedvező és emiatt az Alsó-Duna és Tisza felől a halak szokásos tömeges felvonulása is éveken át elmaradt.

Nem lényegtelen a trianoni országhatár következményeként jelentkező halpusztulás sem: a Duna, Tisza, Maros, Dráva, Ipoly többszáz kilométer hosszú, — országhatárt képező szakaszain a halfogás minden kímélet nélkül folyik mindakét oldalon. A megszállott területről eredő folyóinkat pedig gyári vizekkel szennyezik. A mult évben a Sajó halállományát teljesen kipusztította egy csehszlovák területen levő papírgyár szennyvize, a Krasznát a bőrvéyi kendergyár szennyezi.

Hogy ennek dacára nálunk nincs halhiány, azt a ponty mesterséges termelésének meghonosítása és a tógazdaságok oly nagymérvű fellendülése okozza, hogy az elmúlt évtized alatt a mesterséges tavak területe kétszeresnél nagyobbra emelkedett. Az etetés fokozása is szaporította a haltermést oly mérvben, hogy most már több mint évi 30 ezer métermázsa tógazdasági pontynak értékesítése is mind nehezebbé válik a beállott gazdasági krízis és kiviteli nehézségek miatt.

De hát az a körülmény, hogy haltermésünk oly jelentékeny felesleget mutat, amely csak a külföldön talál elhelyezést, nem járhat azzal a következménnyel, hogy most már folyómedreink haltermő képességét kihasználatlanul hagyva, a sörvadó nyíltvízi halászatot bízzuk sorsára. A trianoni határok közötti folyók halásztársulati kötelékben levő vízterülete több mint 100 ezer kat. hold. Ez a terület csak kissé kedvező körülmények között is oly jelentékeny halmennyiséget termelhet, hogy megélhetést biztosíthat a mostani halászattal hivatásszerűen foglalkozó partmenti lakosoknak, a víztulajdonos érdekeltségnek pedig jelentékeny bérjövédelmet — anélkül, hogy nagy termelési költséget igényelne. A folyóvízi halak jó minőségük mellett oly változatos fajtákat is szolgáltatnak a piacnak, amelyek mesterséges termeléssel nem tenyészíthetők.

A „Halászat“-nak mult évek alatt megjelent számai sok oly cikket közöltek, amelyekben kiváló szakembereink megjelölték a teendőket a folyóvízi halállomány pusztulásának megakadályozására.

E javaslatok egy része a halvédelemre irányul: szükségesnek véli például az orvhalászok és általában a halászati kihágások szigorúbb büntetését azután a tilalmi időnek nemcsak feltétlen betartását, hanem még kiterjesztését is az utóívás védelmére való tekintettel. Javasolták a legkisebb halméret betartásának szigorúbb s főleg a piacon való ellenőrzését, s azt — eddig nem védett — más halfajokra (csuka, őn stb.) kiterjesztését is, azután a fenékhorggal való halfogás eltiltását. Egyik régi hivatásos halásznunk pedig a vizek túlságos kizsákmányolásának egyik ellenszerét abban találja, ha a halászati bérleti időszak eddig szokásban volt 6 évi minimuma 12 évre emeltetnék fel, hogy a halászbérlők ily hosszú időre lekötött vízterületükön a halvédelmet saját érdekükben minden eszközzel támogassák.

Másik irányú eszköz lenne a halállomány növelésére a halak szaporodásának mesterséges módon való elősegítése.

Ennek egyik módja az, hogy tógazdaságokban termelt tenyészanyagot: és pedig leginkább egynyaras ivadékokat és megtermékenyített ikrát helyeznek a vízfolyásokba a megfelelő időben és helyen.

Ezen módszerrel nálunk a ponty és süllőszaporítás, — háború előtti időben pedig azonkívül egyes felsőszintájú halfajok (pisztráng, pataki saibling) telepítése vált be. Németországban, Ausztriában kiterjed a telepítési mód egyéb halfajokra (csuka, ángolna stb.) is; külön e célra berendezett telepeken termelik a folyók népesítésére szolgáló tenyészanyagot és nemcsak az

állam költségén tartják fenn e telepítéseket, hanem viselik azt a halászati egyesületek, halasvizeket bérlő halászmesterek, sporthorgász egyesületek is.

Nálunk az ilyen mesterséges halszaporítás költségeit a háború alatti és előtti időkben az állam viselte. E célra a földművelésügyi igazgatás költségvetésében 120—140 ezer korona évi összeg állott rendelkezésre. Mellékcélja ezen állami akciónak az is volt, hogy segítségére legyen a kezdet nehézségeivel küzdő tógazdaságoknak is és túlságos nagy ivadéktermés esetén tavasszal a tógazdaságok vízterületére már ki nem helyezhető mennyiség inkább a folyóba jusson, sem hogy el kelljen azt pusztítani. Az állami támogatásként kiutalt tenyészanyag mennyiségét, valamint a halászat érdekében évenként ily célokra kiadott összeget a minisztérium kiadásában megjelent „A magyar halászat“ c. műben ismerteti Németh Endre. A háború után ily állami támogatásra költség már nem állott rendelkezésre, csak 1928-tól kezdve van újra 10—20 ezer pengőig terjedő összeg évenként a halászati célokra biztosítva. Ez azonban oly csekély, hogy a nyílt vizek ily módon való általános halasítását egyelőre teljesen az állami segélyezés kikapcsolásával kellene most már végrehajtani és így a pontyivadék és süllőikra beszerzésének költsége teljesen a halászati társulatokra vagy pedig a halászbérlőkre hárulna.

A halászatra is súlyosan érezteti hatását a gazdasági krízis, azért még inkább foglalkozni kell annak a mérlegelésével, hogy mily körülmények között és hol várható, hogy ez a halszaporítási mód gazdaságos lesz és a befektetett költség és fáradság megtérül?

Figyelembe kell azért venni a kihelyezéssel kapcsolatos összes tényezőket. Ivadék kihelyezésére általában alkalmasabb volna a késő ősz, amikor közvetlenül a tavak lehalászása után erőteljes állapotban, megfelelő hűvös időjárás felhasználásával történő szállítással juthatna az apró hal a mederbe. A tógazdaságok — an nem szívesen adnak el ősszel ivadékokat, mert — áll az áttelelés és a továbbtenyésztésre visszatartandó mennyiséget jobban tudják biztosítani, ha csak a tavaszi kihelyezés után bocsátják eladásra a felesleget. Az ivadék ilyenkor lényegesen olcsóbban is szerezhető be, bár a többszöri szállítás, átrakás és telelés következtében már korántsem oly életképes, mint ősszel. A folyóhoz való szállítás alkalmával is már rendszerint melegebb idők járnak, ezért amire a legyengült 3—10 dekás halacska a végleges lakóhelyét képező vízfolyásba jut, a sok törődés következtében igen gyakran annak nagy százaléka elpusztul.

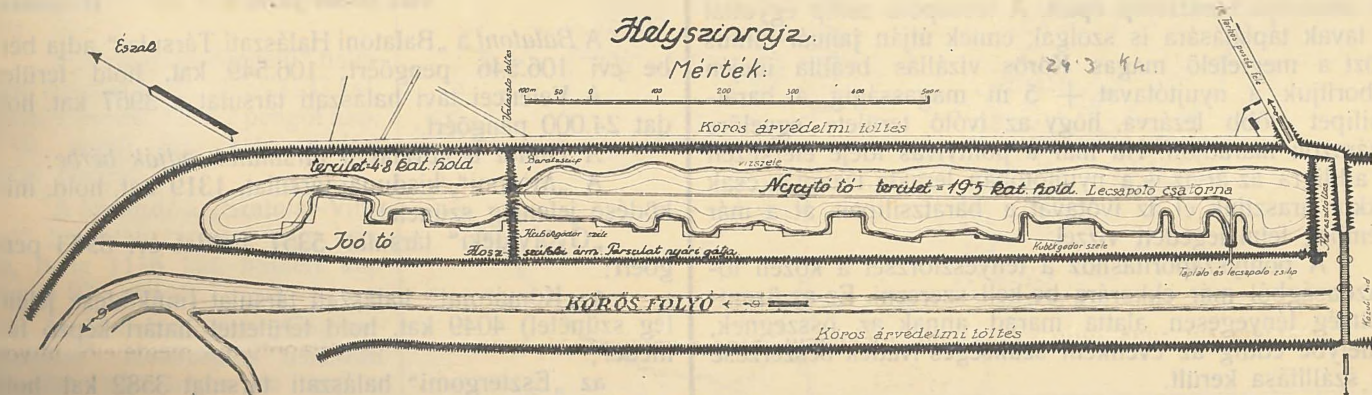
Általában még a teljesen egészséges tógazdasági pontyivadék is nehezebben aklimatizálódik a sebes folyású vizekben és ajánlatos azt inkább a főmederrel összekötetésben levő csendes vízű mellékágba kihelyezni. A nemrég megindított hazai haljelölések alapján azt vélhetjük, hogy a ponty a kihelyezés szakaszától nem vándorol el messze, — idevonatkozólag a jelölések további folytatása adná meg a feleletet.

A folyóknak süllővel való mesterséges népesítése megtermékenyített ikrának behelyezése útján történik. A fűzgyökérből készített mesterséges fészkeket a tógazdaságok teletetőiben helyezik el. Az ívás idején behelyezett anyák a fészket ikrával megrakják, a tejesek pedig megtermékenyítik azt. A fészket dupla oldalú faladában mohába rakott jég között szállítják a helyszínére, ott pedig a vízfolyás csendesvízű iszapolástól védett helyén fedeles fűz vessző kosarakba zárva süllyeszti le keltetés végett a vízszin alá kb. 50 cm-re. A keltetés eredményét csak

annyiban tudjuk ellenőrizni, hogy időnként a kosarat felhúzza, megvizsgáljuk, hogy az ikrahéjak üresek-e? A kikelés körülbelül 10—12 napra várható és az apró tühegynyi ivadékok — amely eleinte a fűkosárban marad — védve van egyideig az elpusztítás ellen. A süllőnek leivatása ilyen mesterséges fészkekre csak akkor sikerül, ha az időjárás kedvező. A tógazdaságokban a megrendelést jóval túlhaladó mennyiségben kell anyákat kihelyezni azért, hogy a szükséges ikramennyiség biztosítva legyen. A szaporításra fenntartott anyákat már csak a következő télen lehet fogyasztásra eladni, azonkívül a fészkek előállítását, keltetés ellenőrzését, a csomagolás is sok utánjárást igényel, azért az ily szaporítási mód elég költséges is, — mert körülbelül 40 P egy fészkek ára, amely 100 ezer db-ral van megrakva. Természetesen megközelítőleg sem tudjuk ellenőrizni azt, hogy az ikrának hány százalékából válik egyéves ivadékok. Epegy nehéz lenne megállapítani csak hozzávetőleg is a folyókba kihelyezett pontyivadékok pusztulási arányszámát.

tek be részint hullámtéri, részint a védtöltésen kívüli holtágokban. A berendezés úgyszólván csak arra szorított, hogy a víz visszatartása illetve szabályozása végett zsilip elzárást létesítettek a holtmedernek az élővízfolyás felőli végén, azután a zsilip felé eséssel bíró vezérárkot létesítettek a holtmeder középvonalán, amelyen keresztül a vizet — és ezzel együtt a tavasszal kihelyezett pontyanyák már megerősödött ivadékat — összel a vízfolyásba lehetett eresztetni. Az ilyen ivótelep csak akkor felelhet meg rendeltetésének, ha a kora tavaszi árvizek oly magasak, hogy a főfolyásból való kellő magasságú elborítása mindig biztosítva van. Szükséges azonban, hogy az őszi alacsony vízállás a holtág teljes levezetését lehetővé tegye és az télen át szárazon állhasson. Mihelyt olyan mély mederrészek vannak, hogy a holtmederben helyenként több méteres víz is marad, el nem kerülhet, hogy a ragadozó halak — főleg a csuka nagyon el ne szaporodjék és a káros vízínövényzet (hinár, súlyom) el ne terjedjen.

A Békési híd és Povád közötti hullámtéren engedélyezett halivó és ivadékevelő telep.

A fentieket végeredményben annak a ténynek megállapításával összegezhetjük, hogy amilyen téves lenne azt hinni, hogy a természetes halszaporodás feltételeinek hiányát a folyókba helyezett ivadékok és ikrák 100%-ig pótolja, — éppen olyan szélsőséges azt állítani, hogy több 100 ezer ivadékból a halász csak néhányat fog ki. A múlt év őszén a megboldogult Kócsy Imre halászmester barátunk volt szíves meghívni a dunai halászatához, főleg haljelölések végett. Ott láttuk dr. Unger tanár úrral, ahogy a rendes húzóhálóval az Apostagi sziget melletti mellékágban egy tanyában kb. 2 mázsa zsákmány túlnyomó része 60 dekás nemesponty volt, amely mint 5 dekás átlagsúlyú ivadékok, ugyanazon év tavaszán helyeztetett ki. Az ebből megjelölt és visszabocsátott példányok közül néhány hét múlva ugyanazon hely közelében fogtak meg újra egy párat. Kócsy az ivadékok kihelyezését nagyon is rentábilisnak tartotta s a Dunának Pest alatti szakaszán több régi halászbérlő hasonló véleményen van.

A mesterséges halszaporításnak kevesebb költséggel járó és biztosabb eredményű módját keresve, már régebben felvetődött az a gondolat, hogy az ivadékok termelésére és nevelésére a folyóvizek mellett rendezzünk be alkalmas helyeket. Előnye e módnak: 1. A tenyésztésnek kevesebb költsége, mert csak ivásra alkalmas tenyésztőrzseket kell beszerezni, ami a szükséges súlyú ivadéknál sokkal olcsóbb. 2. Az ivadékok szállítása okozta tördés nélkül, erőteljes állapotban jut a folyóba.

Leginkább kézenfekvőnek látszott, hogy a szabályozás által átmetszett holtmedreket lehetne felhasználni e célra és a múlt évtizedben több ily ivóhelyet rendez-

Ilyen berendezés készült mintegy 25 évvel ezelőtt szolnoki tiszai felső halászati társulat részére Taskornynál kb. 3 km hosszú 22 kat hold területű hullámtéri holtkanyarban, azután a soroksári Dunaág mentén Szigetbecsnél szintén 3 km hosszú Holt-Dunaágban stb. Ezek közül most már egy sincs használatban, főként a vízleeresztés járt nehézséggel, valószínűleg a társulatok és halászbérlők sem fordítottak a fenntartásra gondot.

Még célszerűbbnek mutatkozik a folyó hullámtérében az ivótelepet a parti területen létesíteni oly módon, hogy azt a tervezett vízszint fölé emelt töltéssel vesszük körül. A telep helyét a megfelelő magasságú parti teret kell kiválasztani, hogy a vízborítás és a vízleeresztés teljesen szabályozható legyen. Az árvédelmi töltésen kívül — a mentett oldalon már igen nagy költséget okozna árvédelmi biztonsággal bíró zsilipnek építése a vízellátás és vízlevezetés céljaira, bár ez esetben a nyári árvizektől teljesen védve lenne a telep. Nem okoz azonban nagy kárt a nyári árvíz akkor sem, ha a hullámtéri telep teljesen víz alá kerül, — mert a főcél el van érve akkor is, ha az ivadékok kissé korábban kerülnek is a mederbe.

Ilyen hullámtéri ivó és ivadékevelő telepet létesített a Kettős-Körösi halászati társulat a békési híd alatt, a Körös jobbparti hullámtérében amelynek berendezését kissé bővebben ismertetjük:

A békési Kettős-Körös jobb partján egy régi felhagyott u. n. nyári gát húzódik a partéllal párhuzamosan mintegy 50 m távolságban, amelynek magassága + 6 m a kis víz fölé, — a tulajdonképpeni árvédelmi gát pedig a partéltól átlag 200 m távolságra van,

Békési város

A két gát a békési híd alatt körülbelül 1900 m távolságra összeszűkül, egymásba köt. Az általuk közrefogott ékalakú terület körülbelül 25 kat. hold nagyságú. A terület hosszanti középvonala táján kubikgödrök vonulnak végig. A Körös rendes tavaszi árvizei + 5–6 méter körül vannak, tehát a nyári gát mögötti terepet uralják és így az — a gátban levő tápláló zsilip külső táblájának felnyitásával — elborítható.

Most már a két gát közötti terület felső végét a hídtól mintegy 40 m távolságban 5 m széles koronájú + 5 m magasra emelt töltéssel zárták el. A terület alsó vége felé még egy választó töltés készült, ezáltal két tó keletkezett: az alsó (északi) 48 kat. hold az ivótó — és a felső (déli) 19,5 kat. hold nagyságú + 4 méteres vízzel borítható nyújtó.

A tavak hossz tengelyében — a Körös vízfolyásával ellenkező esésben egy vezér árok készült oly mélyre, hogy a kubikgödrök fenekéről is levezesse a vizet a nyári gáton át a nyújtó hídfelőli végénél levő zsilipen át a Körösbe.

Ez a zsilip mindkét oldalon zárótáblával van el látva. A két tó közti elválasztó töltésben pedig egy 0,5 m átmérőjű barátzilip épült. A lecsapoló zsilip egyúttal a tavak táplálására is szolgál, ennek útján január-június közt a megfelelő magas Körös vízállás beállta idején elborítjuk a nyújtótavat + 5 m magasságig, a barátzilipet előbb lezárva, hogy az ivótó területe egyelőre szárazon maradjon. Ha már a pontyívás ideje elérkezett s addigra az árvíz is a nyújtótóban lerakta iszapját, csak akkor árasztjuk el az ivótavat a barátzilipen át a már némileg felmelegedett vízzel.

A pontyszaporításhoz a tenyésztörzset a közeli tógazdaságból már ekkorra be kell szerezni. Ez az üzemi költség lényegesen alatta marad annak az összegnek, amelybe eddig az évenként szükséges ivadék beszerzése és szállítása került.

Amint észrevehető, hogy az ívás sikerült és az ivadék már 1–2 cm-re növekedett, a barátzilipet felnyitjuk, hogy átjuthasson a nyújtóba, ahol a nagyobb területen őszig kellő mérvre kifejlődhetnek. A Körös népesítésére aztán a lecsapolózilipen át lehet közvetlenül lebocsátani, vagy a zsilip mögött felfogva és bárkába rakva távolabb fekvő társulati vízterületekre széthordani

Süllőfészkek kihelyezésre és keltetésre is alkalmasnak látszik a nyújtónak kubikgödrös mélyebb helye Söt, — a Körösökben honos egyéb halfajok anyáinak ivatásánál is kísérletet lehetne tenni. Ezt a telepet tulajdonképpen a halászati társulat akkori igazgatója Ribárszky Pál még 1910. évben létesítette s tudomásunk szerint annakidején a célnak meg is felelt.

A múlt évben Takácsy Sándor alelnök-igazgató javaslatára és tervei szerint a helyreállítási és átalakítási munkálatokat elvégezték s a telep ez év tavaszán került újból kipróbálásra.

A helyreállítás a következő munkálatokból állott:

1. A nyári gátban a meglévő régi táplálózilip belső zárótáblája elkallódott, ezt újjal kellett pótolni.
2. A két keresztirányú töltés földmunkája.
3. A választótöltésbe épített 0,50 m-es barátzilip építése.

Az összes költség 1100 P volt, amelyben a földművelésügyi minisztérium 800 P állami hozzájárulást adott.

A terület fekvése, adott helyzete reményt nyújt arra, hogy a társulat vizeinek, — egyelőre ponty és süllővel való halasítása kedvező eredménnyel lesz megoldható. Az állami támogatás a kísérlet érdekében is indokolt, ha sikerül megállapítani, hogy az ily rendszerű telepek a folyók

mentén a természetes ivóhelyek hiányát aránylag csekély költségű munkálatok útján biztosítanak. Megemlítjük, hogy L. Kiss Aladár, kiváló halászati szakíró és sporthorgász tagtársunk a földművelésügyi minisztériumnak a folyóvízi halászat védelmére vonatkozólag benyújtott terjedelmes javaslatában hasonló rendszerű hullámtéri ivótelepek berendezését ajánlotta, — azon elteréssel, hogy körül-töltésezés helyett a folyómeder felé lépcsőzetesen, — több platóval bíró területet vett tervbe.

Nem fűzhetünk annyira vérmes reményeket sem a halvédelem bármely kiterjesztéséhez, sem a halszaporítás mesterséges előmozdításához, hogy ezek következtében a letűnt időszakos halbőség újra a régi mérvére emelkedjék, azonban egy rendszeres folyamhalászati gazdálkodás, a halvédelemre is kiterjedő, de főleg a halszaporításra irányuló tervszerű munkálkodással folyóinkban oly halmenyiséget állandósíthat, hogy a meder termőereje megfelelően kihasználtsék.

Vitéz Illésy Zoltán.

Magyarország halászati földrajza.

Irta: Homér Janka.* (Folytatás.)

A *Balatont* a „Balatoni Halászati Társulat“ adja bérbe évi 106.546 pengőért; 106.549 kat. hold terület. A *Velencei tavi halászati társulat* a 3967 kat. holdat 24.000 pengőért.

A *Dunát a következő társulatok adják bérbe:*

A „*Mosoni*“ kisdunai társulat, 1319 kat. hold, működése jelenleg szünetel;

„*Győrvidéki*“ társulat 5357 holdat évi 6973 pengőért;

a „*Komáromi*“ halászati társulat (működése jelenleg szünetel) 4049 kat. hold területtel határt képző félmeder;

az „*Esztergomi*“ halászati társulat 3582 kat. hold területtel 8200 pengő évi bérért;

a „*Budapest-vidéki*“ halászati társulat, működése jelenleg szünetel, 10.250 kat. hold területtel;

az „*Érd-Dunaegyházai*“ halászati társulat a 8569 kat. hold vízterülettel 12.671 pengőért;

a „*Dunaföldvár-Bátai*“ társulat 16.272 kat. holdat 51.576 pengőért;

a „*Dunaszekcső-Drávatoroki*“ halászati társulat 8335 kat. hold halászterülettel évente 26.253 pengőért.

A *Rábán a következő viszonyokat találjuk:*

a „*Felső-Rábai*“ halászati társulat évi bére 701,5 kat. hold területért 1975 pengő;

a „*Középső-Rábai*“ társulat hatósági bérbeadás alatt van, jelenleg nincs róla adat, 640 hold területtel;

az „*Alsó-Rábai*“ halászati társulat 597 kat. holdat 576 pengőért adja bérbe;

a *Marcalt* a „*Marcali*“ halászati társulat. 81 kat. holdért kap 2600 pengőt.

Az *Ipoly folyót bérbe adja:*

a „*Balassagyarmat-Rázósmulyadi*“ társulat, amely 234 kat. holdért évente 420 pengőt kap és

a „*Szob-Kóvári-Ipolyi*“ halászati társulat, mely 284 kat. holdért 800 pengőt kap.

Külön halászati társulat adja bérbe:

a „*Soroksári-Dunaág*“-at, mely 3042 kat. hold halászterülettel nyújt, évi 38.500 pengőért.

A „*Ferenc-csatornán*“ 507 kat. holdért 5072 pengőt kap a társulat.

*Szerző értekezéséből a magyar halászat történeti részét, továbbá egyes — olvasóink előtt közismert dolgokat tárgyaló — részeket kihagytuk, tehát azt csak bő kivonatban közöljük. A szerk.

A Tiszát a következő társulatok adják bérbe:
 a „Tiszaújlak-Vittkai“ 1619 kat. holdat évi 1500 pengőért;
 a „Vásárosnamény-Csapi“ 1702 kat. holdat évi 5020 pengőért;
 a „Záhony-Cigándi“ társulat 1438 holdat évi 1429 pengőért;
 a „Tokaj-Nagyhalászi“ 2028 kat. holdat ad bérbe évi 3136 pengő bérért;
 a „Tiszaeszlár-Taktaköz-Dadai“ társulat 861 kat. holdat évi 2426 pengőért;
 a „Tiszadob-Taktakenézi“ társulat a Holt-Tiszát adja bérbe és 500 kat. hold területért kap évente 2300 pengőt;

a „Borsod-Tiszai“ halászati társulat 2745 kat.holdért kap 4000 pengőt;

a „Szolnokvidéki-Felső-tiszai“ társulat 3704 kat. holdat 10.705 pengőért ad bérbe;

a „Szolnokvidéki-Alsótiszai“ társulat 3799 kat. holdat 9620 P-ért;

a „Csongrád-Szegedi“ halászati társulat I—II. része 3133 kat. holdért évente 12.612 pengőt kap, a III. pedig 800 kat. holdért 8000 pengőt.

A Szamosot a „Szatmár-Vittkai“ halászati társulat adja bérbe, mely 1116 kat. holdért kap évente 976 pengőt.

A Holtzamosot a „Cégény-Matolcsi“ Holtzamos halászati társulat adja bérbe és kap a 1200 pengőt évente.

A Bodrogot a „Bodrogi“ Csonka-Magyarországon a halászati bérösszeg megoszlását feltüntető statisztikai térkép. társulat 1407 kat. hold területtel évi 5931 pengőért adja bérbe.

A Hernádot a „Hernádvízi“ társulat adja bérbe, 1017 kat. holdat évi 3097 pengőért.

A Sajót a „Miskolcvidéki-Sajóvízi“ társulat adja bérbe; 1372 kat. hold. A bérösszeg ismeretlen.

A Holt-Tiszát az „Alcsiszigeti“ halászati társulat és a „Cibakháza-Saápi“ társulat adja bérbe. Az előbbi 321 kat. holdat, amiért évente 2000 pengőt kap, az utóbbi 257 kat. holdat évi 2500 pengőért.

A Sebes-Köröst a „Sebes-Körösi“ társulat adja bérbe 568 kat. hold területtel, melyért 700 pengő évi bért kap.

A Kettős-Köröst a „Kettős-Körösi“ társulat, 768 kat. hold területtel évi 6848 pengőért.

A Hármas-Köröst a „Hármas-Körösi“ társulat adja bérbe és kap az 1679 kat. hold halászterületért 8220 pengőt.

A Holt-Köröst bérbeadja a „Pereszugi“ társulat 296 kat. holdat évi 1184 pengőért;

a „Halásztelek-Kákafoki“ halásztársulat 438 kat. holdat évi 2000 pengőért;

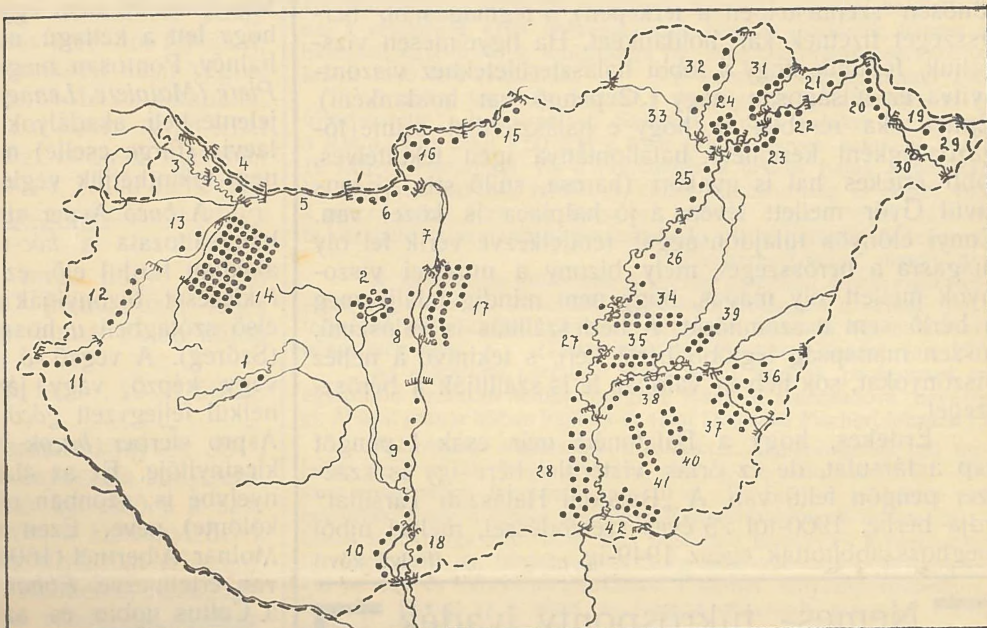
a „Csengedi“ társulat 84 kat. holdat 600 pengőért.

A Marost a „Marosvízi“ halászati társulat adja bérbe, mely az 1059 kat. hold halászterületért évente 5810 pengő bért kap.

Csonka-Magyarországon jelenleg ezek a halászati társulatok működnek. Bizony az évi bér megoszlása igen különböző. Hogy még világosabb képet nyerjünk

a bérösszeg megoszlására nézve az I. térképen, az egy kat. holdra eső bérösszeg nagyságát fogom a pontokkal ábrázolni, mégpedig egy pontnak megfelel $\frac{1}{2}$ pengő évi bér. Eszerint a következő viszonyokat fogjuk találni:

1. A Balaton kap	2 pontot;
2. A Velencei tó kap	12 „
3. A Dunán: a Mosoni társulat	0 „
4. a Győrvidéki „	3 „
5. Komáromi „	0 „
6. az Esztergomi „	5 „
7. a Budapesti „	0 „
8. Érd-Dunaegyházai „	3 „
9. Dunaföldvár-Bátai „	6 „
10. Dunaszekcső-Drávatoroki társ.	6 „

11. Rábán: Felső-Rába Halászati társulat	6 pontot;
12. Középső-Rába	0 „
13. Alsó-Rába	2 „
14. Marcal:	64 „
15. Ipolyon: Balassagy.	3 „
16. Szob-Kövári	6 „
17. Soroksári-Dunaág	25 „
18. Ferenc-csat.	2 „
19. Tiszán: Tiszaújlak-Vittkai	2 „
20. Vásárosnamény-Csapi	6 „
21. Záhony-Cigándi	2 „
22. Tokaj-Nagyhalászi	3 „
23. Tiszaeszlár-Taktaközi stb.	6 „
24. Holt-Tisza-Tiszadob-Taktai	9 „
25. Borsod-Tiszai	3 „
26. Szolnokvidéki-Felső-Tiszai	6 „
27. „ „ Alsó-Tiszai	5 „
28. Csongrád-Szegedi	20 „
29. Szamos: Szatmár-Vittkai	2 „
30. „ Holt-Szamos-Cégény-Matolcs	0 „
31. Bodrog: Halászati társulat	8 „
32. Hernád „	7 „
33. Sajó „	0 „
34. Holt-Tisza Alcsiszigeti „	13 „
35. „ „ Cibakháza „	11 „
36. Sebes-Körös „	2 „
37. Kettes-Körös „	18 „
38. Hármas-Körös „	10 „

39. Holt-Körös-Pereszug Halászati társulat	8 pontot;
40. Halásztelek-Kákafok Holt-K. „ 9 „	
41. Holt-Körös-Csengedi 14 „	
42. Maros 11 „	

Ezek az adatok sokkal világosabb képet nyújtanak arról, hogy egyes halászerületek milyen értéket képviselnek. Amint látjuk a legnagyobb bérösszeget a Marcali halászati társulat kap kat. holdanként 32 pengőt, ami után a Soroksári-Dunaág következik 12 pengő 65 filléres kat holdankénti bérével. A Soroksári-Dunaágnál ez a bér érthető is, hiszen nyílt vizeink között igazán a legjobb halászerületeknek kell neveznünk, amihez még hozzájárul a fővároshoz való közelsége.

A Marcal folyó halászerülete után, mint látjuk (különösen szemléltetően a térképen), a legmagasabb bérösszeget fizetnek kat. holdanként. Ha figyelmesen vizsgáljuk, feltűnik, hogy a többi halászerületekhez viszonyítva ez túlságosan nagy (32 pengő kat holdanként). Ennek oka részben az, hogy e halászerület szinte tőgazdaságként kezelhető, halállománya igen tekintélyes, több értékes hal is gyakori (harcsa, süllő stb.). Ezenkívül Győr mellett lévén, a jó halpiaca is közel van. Ennyi előnyös tulajdonsággal rendelkezve verik fel oly magasra a bérösszeget, mely bizony a mostani viszonyok mellett oly magas, hogy nem mindig találja meg a bérlő sem a számítását. A bérleszállítás is valószínű, hiszen manapság legtöbb bérlő kéri, s tekintve a nehéz viszonyokat, sok helyen valóban le is szállítják a bérösszeget.

Érdekes, hogy a Balatonért már csak 1 pengőt kap a társulat, de ez óriás vízterület bére így is százezer pengőn felül van. A „Balatoni Halászati Társulat“ adja bérbé, 1900-tól 25 éves szerződéssel, melyet újból meghosszabbítottak egész 1949-ig. (Folyt. köv.)

Nemes-, tükröspony ivadék,

3—4 dekás, igen jó fajta, kiállításon és növesztő kísérleten résztvevő, kb. 15—20 métermázsa készletben, **kapható:**

◆ **Klein Lajos gazdaságában** ◆
Baracs, utolsó posta Dunaföldvár.

✓ Hálnév magyarázatok.

Irta: *Beke Ödön dr.*

(Folytatás.)

A *bikkely* Petényi szerint „sárgásfehér hal, mely kárász és keszeg közt áll,“ Herman Ottó szerint *Scardinius erythrophthalmus* mocsaras vízből, hol a kárászt jellemző színt fölveszi. A *Blicca björkna* (*ezüstös balin*, *jegeskeszeg*, *tányérkeszeg*) nevű halról azt írja Brehm-Kohaut, hogy teste két oldalt összenyomott, magas és annyira hasonlít a dévérkeszeghez, hogy könnyen összetéveszthetjük. Innen van az, hogy sokfelé még a halászberek sem különböztetik meg s egyszerűen keszegnek mondják. Vutskits szerint Keszthelyen *doboka*, *doboka-keszeg*, *karika-keszeg* a neve (Természettud. Közl. XXVII. Pótf. 112.), de Herman Ottó szerint a *dobóka* a Balaton mellett az *Alburnus lucidus*, a *karikakeszeg* pedig Komáromban a *Leuciscus rutilus*. A *Blicca björkna* német neve többek közt: *Blicke*, *Blecke*, *Bleken*, *Bleiken*, *Bleichte*, *Blickling*. Szerintem a magyar *bikkely* a *Blicke*-l kicsinyítőképzős *Blickel* alakjából való, melyben az első *l* a második miatt kiesett, mint a *semling* hálnévben, mely a német

Sälmling átvétele, de már Ausztriában is *Semling*-nek ejtik. Valószínűnek tartom, hogy a Sándor Istvánnál előforduló *büke*, melyet Herman Ottó és Jankó János megerősít, de én Balatonkeresztúron hosszú *ü*-vel *büke* alakban jegyeztem föl, továbbá a Petényi feljegyezte *böke* *Leuciscus rutilus* szintén ide tartozik, bár hangtani magyarázatuk még bővebb megvilágítást kíván. Herman Ottó e hálnak még *bürke* nevét is adja, de csak a halak csoportos szótárában; a Mesterszótárból hiányzik s így nem lehet megállapítani, hogy honnan való a név s használja-e még ma is a nép. Nem lehetetlen, hogy ez is ide tartozik s az *r* nyelvünkben fejlődött *l*-ből.

A *Thymallus vexillifer pér* nevét a német *Perpel*-ből származtattam, mely ugyanannak a hálnak a neve, Mindenesetre nem egyszerű dolog annak megállapítása, hogy lett a kéttagú német szóból az egytagú magyar hálnév. Pontosán megfelelne a magyar *pér*-nek a német *Piere* (*Maipiere*, *Lennepiere*, *Pierling*) hálnév, itt azonban jelentésbeli akadályok vannak, mert ezek a *Phoxinus laevis* (füрге cselle) nevei. A *pér* nevét tehát még mindig nem tekinthetjük véglegesen elintézettnek.

A *bucó* *Asper streber* és *A. zingel* úgy látszik, csak hangváltozata a *kóc*-nak, mely a régi nyelvben *kolc* alakban fordul elő, ez pedig a szláv *kolec* átvétele. Az *l* kiesését bizonyítják az olyan változatok, melyben az első szótagbeli *u* hosszú: *búció* (1788, Ada vidék), *búcu* (Szöreg). A végső *-ó* eredetileg nem tartozott a szóhoz, vagy képző, vagy járulékhang s megvan a jelentés nélküli feljegyzett *góció*-ban is. Viszont Zala-Tapolcán az *Aspro sterber bucok* neve is egy *buc*-alak *k* képzős kicsinyítője. Ez az alak átment nyelvünkől a román nyelvbe is, azonban ott a *buc* a *Cottus gobio* (botos köllönte) neve. Ezen nincs mit csodálkoznunk, mert Molnár Albertnél (1604) még a *Koltz Gobius*, *Gobio*-nak van értelmezve. *Ebhal*, *kutyahal*, *békahal* Grossingernél a *Cottus gobio* és az *Umbr* *Krameri Müll.* (*Umbr* *canina* *Marsigli*), vagyis lápi pócnak a neve s így kiderül, hogy a *póc* és a *bucó* név is eredetileg azonos volt. Bizonyítja azt *póc*-nak Latorca mellett feljegyzett tót *polec* neve (Martinka i. m. 75. l.). Nyilvánvaló, hogy a tót vette át a halnevet a magyarból s ez azért rendkívül becses adat, mert meg lehet belőle állapítani, hogy a magyar *póc* eredetileg *polec*-nak hangzott s ez viszont pusztán hangváltozata a *kolc*-nak. Tehát az eredeti *k* hangból *p* fejlődött, mint pl a *köszméte* gyümölcsnévben, melynek *pöszméte* változata is van. A *bucó* viszont közvetlenül a *góc*, *góció* változatokból keletkezett, mint ahogy a szintén szláv eredetű *ugorká*-ból *uborka*, a német eredetű *gébic*-ből (v. ö. Kiebitz) a magyarban *bíbic* lett. Valószínűleg azonos a tót *polec* *Umbr* *canina* hálnévvel a cseh *pulec* *Cottus gobio* is, de ez ebi halat, békaporontyot is jelent. (v. ö. ehhez cseh *hlavács*, *hlavácsék* *Cottus gobio* és *hlavácsä* békaporonty; szlovén *glavács* *Cottus gobio*, szerb-horvát *glavacs*, lengyel *glovacs*, kisorosz *golovács* *Cottus gobio*), mint a magyar *ebhal*, *ebihal*, *kutyahal* s most már értjük, hogy Baranya megyében és Beregszász vidékén a békaporontyot is *pochal*-nak hívják. A *Lota vulgaris* (*tarka meny*, *menyhal*) is előfordul a régi magyar természetrajzi irodalomban *kolc* és *kutyahal* néven, mert feje lapított, kissé békaszerű. Német *Quappe* neve nemcsak egyúttal a békaporonty neve is, hanem éppen ez lehetett az eredeti jelentése, mert azonos az óporosz *gabawo* Kröte, ószláv *zsaba* *Frosch* szavakkal, melyekhez közelebb áll óalnémet *quappa*, *quappo* németalföldi *kwab* neve.

A *Cyprinus carpio*-nak két neve is volt már a régi magyar nyelvben: *pozsár* és *pony* (*pontyó*, *potyka*).

Minthogy azonban a *poszár* már a 14. sz. elején előfordul, a *ponty*-ra pedig csak a 16. sz. elején van adatunk, nem lehetetlen, hogy a *Cyprinus carpio* eredetileg csak a *poszár* volt, a *ponty* pedig a *Leuciscus rutilus*, esetleg a *Scardinius erythrophthalmus* neve volt s ez esetben a *ponty* a lengyel *ploc'*, a kassub *ploc* átvétele, melyek a *Leuciscus rutilus* nevei. Petényinél ez a hal a *pirosszárnyú ponty*, Szirmaynál pedig a *Scardinius veresszemű ponty*. A *potyka*, mint erre már Simonyi is gondolt, nem a magyarban képződött kicsinyítő képzős alak, hanem közvetlen a szláv nyelvekből való: lengyel, kasub, mazuri, *plotka*, *plocica*, stb. Nyelvünkben tehát a szláv *plotka*-ból *politka* fejlődött, ebből azután a három mássalhangzó közül az első kiesett, mint ahogy a *kocma* előbb *korcsma* volt, a *rocska* pedig *roncska*. A *ponty* viszont előbb *polty* volt, amely a szláv *plot'*-ből fejlődött, a jésítés azonban valószínűleg nyelvünkben ment végbe, mert a szláv jövevény-szavainkban, mint Melich kimutatta, ilyen esetekben jésítetlen hang lett; a *ponty ty*-je tehát a magyarban keletkezett *t*-ből; a régi magyar nyelvben pl a *portyáz* ige *portáz*-nak hangzott, a *garda* halmnévnek van *gargya*, a páfrány jelentésű *páprád*-nak *páprágy* változata.

Mint érdekességet jegyzem meg, hogy Thurzó Szaniszló grófnak fönmaradt 1603 január havi teljes étlapja s bevásárló jegyzéke s ebben január 27-én külön szerepel a *ponty* és a *poszár*:

Csuka és ponty . . . no. 70 per d. 15, facit . . . 10 frt 50 dr.
Posártno. 3 pro 1 „ —

(Radvánszky: Régi magyar szakácskönyvek 381.)

Az *Acerina cernua* első hátsőrényszója tarajszerű, rendkívül szúrós; az alsó sőrényszó két első s a hasúszószárny első tüskéje erős, szúrós; a szilványfedelek is szúrósan tüskés. Ez a magyarzata *tüskéshal* (Göcsej), *tövishal* (Erdővidék) és *p...fésű* (Kenderes, Kisújszállás) neveinek. Teste friss állapotban rendkívül nyálkás, innen kapta *taknyos lezsér* (Bodrogköz), *taknyos maca* (Szentés) neveit. Német nevei is: *Rotzbarsch*, *Rotzwolf*, *Rotzkater*, (Brehm). A Bodrog mellett tót neve is *lezsar* (Martinka: Slovenské rybárstvo. Sborník MSS. XXV. 1931. 72), de hogy melyik az eredeti, azt egyelőre nem lehet eldönteni, mivel a tót szót más szláv nyelvből nem ismerjük. Csongrádon a *maca* név magában is használatos. A népnelvben a *maca* jelentése hernyó (Fajsz), de eredetileg bizonyára macskát jelentett s csak a szőrös hernyót nevezhetik macának, amint a Palócságban, Nagykúnságban, Kiskúnhalason a nagy, szőrös, fekete hernyót *papmacskának* nevezik. A Czuczor-Fogarasi féle Nagyszótár szerint *macus*, *macuska*, *cicuska-macuska* valóban cicát, cicuskát jelent, s Erdélyben *cice-mice* is az. A barka, fűzfa-ág is régen *cica* volt és Somogy megyében ezt is hívják *cica-macá*-nak. Baranya megyében a *cica* hajfonadék, varkocs is. (Veszprém és Sopron megyében, a Balaton mellett és a Székelyföldön *cicé*-nek is mondják a cicát.) *Maca*, vagyis macska nevét bizonyára azért kapta az *Acerina cernua*, mert felálló tüskéivel hasonlít a mérges macskára, mikor annak égne merednek a szőrszállai. Ezt igazolja a hal német *Rotzkater* neve, ami azt jelenti „taknyos kandúr“ s *Rauhiger*, vagyis „szőrös“ neve is erre vall. Így magyarázom erdővidéki *disznóhal* nevét is, hisz fölálló tüskéi disznósörtére is emlékeztetnek, tehát nem ívesen domborodó hátáról kapta ezt a nevét, mint Herman Ottó írja. Köröstarcsán ismert *pikó* nevéhez megjegyzem, hogy a régi magyar nyelvben e szó jelentése „részeg“ volt. Erdélyben azt jelenti „bóhó“, Cegléden „ügyetlen, mamlasz“, Veszprémben pedig a *pikó-szalag* olyan szalag, mely-

nek vége félkör alakúan van bevágva. Hogy e tulajdonságok közül melyik illik a *vágó-durbincsa*, azt döntsék el a haltudósok. Herman Ottó a *Gasterosteus aculeatus* is tuskés pikónak nevezte el, de ennek népies neve nincsen.

(Folyt. köv.)

Külföldi lapszemle.

Az 1931. évi március 31-én kelt német Osthilfegesetz alapján országos biztos lett kiküldve az eladósodott nyugatnémetországi halaszgazdaságok szanálására. E célra 500.000 RM összegű kamatmentes kölcsön áll rendelkezésre, amelyen a tógazdák takarmányt szerezhetnek be és nem kell ez év tavaszán áron alul elosztogatni a termést. A kölcsön 1934. április 30-án fizetendő vissza s egy-egy tógazdaság 40 RM-t vehet föl minden 50 kg ponty és 65 RM-t minden 50 kg compó várható termésre. A kölcsön összege 5000 M-t meg nem haladhat. Az őszi haladásnál a vételárból ezen összeget vevő nem az eladónak, hanem a halászati egyesületnek szolgáltatja be. Megtakarmány beszerzésre külön 1000 RM vehető fel. (Fischerei-Zeitung, január 29.)

A német kormány február 1. hatállyal halkészítményekre is kiterjesztette a vámemelést. Száritott, sózott halakra az eddigi 3 RM vámon felül 7-50 RM a felár (illetve egyes halaknál 9-ről 12 RM-ra emelkedő) Ez a vámemelés a füstölt halak behozatalát akarja korlátozni, minthogy ebből Németország is eleget tud a piacra hozni. Remélik, hogy ezt követni fogja a többi halakra is kiterjedő vámemelés az összeroskadó német halászat védelmére. (Fischerei-Zeitung, január 29.)

A vámemelés különösen a norvég lapokban élénk visszatetszést váltott ki és követelik, hogy retorzióképpen a német ipari termékek behozatalát a 3 északi országba hasonló vámemeléssel nehezítsék meg. (Zentralblatt für Fischerei-Handel, jan. 27.)

Az egyiptomi kormány Stohr Adolf osztrák professzort az egyiptomi halászati felügyelőséghez műszaki tanácsadóvá nevezte ki. Állását január hóban foglalta el. (Der Deutsche Fischer, február 1.)

Takarmány értékesülés a csukánál. Általánosan el volt terjedve az a nézet, hogy a csuka testsúlya gyarapítására 20—30-szor annyi súlyú fehérhalat pusztít el. Dr Scholz kísérletei azt igazolták, hogy a csuka táplálkozási együthhatójának értéke általában nem magasabb, mint más ragadozó halaké. Pl árvaszúnyog lárvából 4—6 kg, fehérhalakból 3 kg súly volt szükségeses táplálékul az egy és ketnyaras csukának 1 kg-nyi súlyszaporodásához. Épp így túlzott az a nézet is, hogy a csukának aránylag óriási nagy a táplálékfogyasztása, mert a kísérlet azt mutatta, hogy általában a saját súlyának csak 3—5%-át kitevő táplálékra van naponként szüksége. Medenceben végzett kísérlet által azonban azt is megállapította, hogy a csuka súlyának 30—40%-át kitevő súlyú halakat is képes felfalni: 20 cm hosszú, 48 gramm csuka megevegt egy 148 cm hosszú, 195 gramm súlyú csukat.

(Allg. Fischerei Zeitung, február 1.)

Középfraanciaországban hír szerint az alacsony pontyárok dacára is sok tógazdaság indított meg helyreállítási munkákat, sőt kisebb új tavat is építettek, főleg o.y területeken, melyek gazdaságilag másképpen nem hasznosíthatók. Ez arra vezethető vissza, hogy megkedvelték a pontyot és a belső fogyasztás e környéken emelkedik. Konkurenciát ez tehát nem jelent az exportra dolgozó régebbi tógazdaságok számára.

(Allg. Fischerei Zeitung, február 1.)

Az 538 km² kiterjedésű Bodeni tó 5 állam közt fekszik: Baden 30%, Württemberg 19.6%, Bajorország 7.96%, Ausztria (Vorarlberg) 10.8% és Svájc 32.4% (St. Gallen és Thorgan kantonok). Az érde elt államok között 1893-ban létrejött s azóta több ízben módosított halászati egyezmény egységesen szabályozza a halászati eszközöket, kíméleti időt, legkisebb halméretet s a mesterséges halszaporítást. Általában minden államnak a halászati zónája a tó középvonalában és a parti határoktól erre merőlegesen húzott ordinátában képzel vonalig tart.

Svájc határába eso tóterületnek halászatát dr Surbeck ismerteti: 1932. év fogaseredményei nagyon visszamaradtak az előző évekhez képest s hozzávéve meg ehhez a halarak esését is: az évi halzsákmány értéke a minimumra süllyedt. Amióta csak statisztikát vezetnek, (1914) nem volt ily rossz eredmény.

Az összes halzsákmány súlya 1931-ben 122.432 kg 1932-ben 110.66 kg. Az összes halzsákmány értéke 1931-ben 237.603 frk, 1932-ben 195.715 frk. Az átlagos halár kg-ként 1931-ben 1.94 frank, 1932-ben 1.76 frank. (Ez volt a legalacsonyabb átlagár 1915 óta.) A jobb években 3—400 ezer frank között volt a halfogas értéke, sőt 1919-ben a félmilliót is elérte. Körülbelül 20 halfajta fogásáról vezetnek statisztikát és ezek közül a legnagyobb tömegben fogott halfajták (Blaufelchen) kék maréna, a Gangfisch (Coregonus macrophthalmus), sügér, csuka, fehérhalak, dévérkeszeg.

(Schweizerische Fischerei Zeitung, febr.)

A halászat mezőgazdasági üzem-e vagy iparág?

Ezt tárgyalta a német halászati egyesület, mert a különféle szempontokból különbözőként is lett a kérdés eldöntve:

A) Adózás.

A vagyonadóról szóló törvény a vagyont a következő csoportba osztja: A) mezőgazdasági, erdőgazdasági, kertgazdasági vagyon.

B) Üzemi (ipari) vagyon.

C) Ingatlan vagyon (ház, telek).

D) Egyéb vagyon.

Halászati vagyon nincs külön az A) rovatba sorolva, azért ez nem vehető a tágabb értelemben vett mezőgazdasági üzemeknek.

Egyik § szerint ugyan a haltenyésztés szorosabb értelemben vett mezőgazdaság, de ide csak a pontyos és pisztrángos tógazdaságok tartoznak.

Azonkívül a kisebb természetes tavak, amelyek egy magánbirtokon vannak, szintén a mezőgazdasághoz tartoznak, akkor is ha külön vannak bérbeadva.

Máskülönben a halászati vagyon (folyókon és tavakban a halászati jog) üzemi, illetve ipari vagyonnak számít.

A *jövedelmiadó törvény* megkülönböztet egy sereg jövedelemforrást:

Egyik § szerint a mezőgazdasági jövedelemhez számít a belföldi halászatból, haltenyésztés és tógazdaságból eredő jövedelem is. Eszerint tehát úgy látszik, hogy a tágabb értelemben vett mezőgazdasághoz tartoznak. A praxisban sajnos nem úgy áll a dolog, mert a legtöbb halászati üzem jövedelemadó szempontjából ipari üzemnek veszik fel, kivéve az olyan tógazdaságokat, amelyek egy birtoktestbe tartoznak.

Adóegyszerűsítés és egységesítésről szóló újabb rendelet szerint az alapadó emeltetik a mező-, erdő- és kertgazdaságoknál. A halászatról azonban nincs külön említés téve. Egyik §-ban az áll, hogy a halászati üzemek, amelyek átlag 5-nél több munkást foglalkoztatnak üzemükben, az ipari adó alól mentesülnek: ebből következik, hogy az egész halászat ipariadó köteles. A törvényhozó határozottan különbséget tesz halászat és haltenyésztés között.

Szociális törvények. Balesetbiztosítás tekintetében a halászat az iparhoz van sorolva, sőt az adótörvénnyel ellentétben itt a tógazdaság is az iparhoz tartozik. Mégis az oly kisebb tógazdaságok, amelyek mezőgazdasági melléküzemek, mentesülhetnek az ipari munkásbalesetbiztosítás kötelezettségétől és a tulajdonos ajánlatára a mezőgazdasági balesetbiztosítónál jelenthetik be az esetben, ha nincs több, mint tíz biztosítandó személy foglalkoztatva.

Betegségi biztosítás. A mezőgazdasági munkás és cselédségek pénztárához a halászati üzemek nem tartoznak, ahol közösségi betegsegélyző van, ott kell a halászati munkásokat bejelenteni.

Munkanélküliség esete szóla biztosítás. A halászat nincs általánosan megnevezve, csak egyes különleges esetben. Ezek sem jelölik meg a halászat hovatartozandóságát. A tanoncok felszabadításáról szóló rész szerint az ipari üzemekhez tartozik.

Kereskedelmi jog. A halászat iparnak számít, mint kereskedelmi cég bejegyezhető:

Általában az érvényben levő törvények szerint a tógazdaságok teljesen a mezőgazdasághoz tartoznak, míg a belvízi halászat másik két nagy csoportja, a tavi és folyami halászat majdnem kivétel nélkül ipari üzemnek vétetik fel.

(Allgemeine Fischerei Zeitung, február 1.)

Új kísérlet a tátrai tavak halasítására. Liptó megyében az előző évben új haltenyésztési és hidrobiológiai kísérleti állomás létesült, amely megbízást kapott a magas hegyvidéki, főleg pedig a tátrai tavak halasítási kérdésének tanulmányozására is. Szóba jöhet Németországból beszerzendő maréna, amely fajta a wittin-gau tavakban is meghonosodott.

(Der Deutsche Fischer, február 1.)

Hessen-Nassau pisztrángos vizei nagy kiterjedésűek és nagy értékűek — a hektáronkénti hozam évi 200—2000 márka közt változó értéket képvisel. Ugyanazért a patakszabályozási munkálatoknál az agrárérdeken és a műszaki szempontokon kívül a halászati követelményeket is tekintetbe kell venni. Az idevonatkozó irányelveket a tartományi főhalászmester dolgozta ki a kultúr-mérnöki hivatalok számára, hogy azt a munkálatoknál figyelembe vehessék. A pisztrángtenyésztésre való tekintettel úgy a meder, mint a partok kiképzését ezen halfajták életviszonyainak megfelelő módon kell végrehajtani, lehetőleg június—szeptemberi hónapok alatt, mert a munkálat az ivást, ivadék fejlődést ezen időben a legkevésbé zavarja. (Mitteilungen der Fischerei Vereine, febr. 1.)

A német ponty bevittével kapcsolatban Schulmann dr a Ma-

gyar Tógazdaságok Rt. igazgatója kifejti, hogy az árak esését a rossz gazdasági helyzet okozza és a piacot kellene szabályozni ahelyett, hogy állandóan a bevittet okolják és annak kontingenztálását sürgetik. A német tógazdák helyzetét a szaklapok a legcsöndesebb színnel festik és folyton nagy halthömegekről beszélnek, amely elhelyezésre vár, emiatt a halkereskedők is óvatosak. Holott most kiderült, hogy a belföldi termelés készlete csak 6—7 ezer mázsa, ami korántsem fedezi a szükségletet. A vámok emelése sem vezetne célhoz, hiszen 1925-ben nem volt vám és mégis igen jó árak voltak. Most pedig a vámemelkedés már is beállott, mert a mai árak mellett 250,000-át teszi ki a vám nagybani árak, holott azelőtt 80,000-a volt. (Paul Vogels Korrespondenzblatt, február 1.)

Az új német halvámok. A „Deutscher Reichanzeiger“ tebr. 18. száma közli az új német halvámokat, amelyek a Jugoszláviával kötött kereskedelmi szerződés lejártá után, ez év március 6-án lépnek életbe. Eszerint az összes édesvízi friss halak (ú. m. ponty, compó, pisztráng, saibling, lazac, csuka, süllő) vámjai 100 kg-kent élőhal után 80 és 100 Márka, nem élő (jegelt) hal után 60 és 80 Márka. (Az első szám a legtöbb kedvezménytel bíró országokra vonatkozó tarifát jelenti.) A fogas bevétele Magyarországgal kötött megállapodás szerint vámentes.

(Zentralblatt für Fischhandel, február 24.)

A német bíróságok előtt már több kártérítési pert indítottak halászati jogtulajdonosok oly víztulajdonosok ellen, akik partvédőművek létesítése által a halivóhelyét elrontották. A kártérítési igény legtöbb esetben csak oly összegű volt, hogy ebből a halállományt ivadék behelyezésével lehesen pótolni. Adott esetben a polgári bíróság úgy döntött, hogy a halászati jogtulajdonosokat elutasította a kártérítési igényével. (Fischerei Zeitung, február 5.)

Raján és Neckár-on haljelöléseket végeztek. 1931 októbertől 1932 júliusig 3754 drb hal (süger, pisztráng, ponty, compó, keszeg, csuka, stb.) lett a vándorlás ellenőrzése végett jelölve, részben gumi jellel, a nagyobb rész pedig egy „Regula“ néven újabban forgalomba hozott fém jellel. Az első módon jelölt halakról 12,99%-ot, a másodikból 10,99%-ot fogtak újra meg. Ez a jelölés csak előzetes kísérlet volt, azt a feltűnő eredményt adta, hogy a halak nagy része lefelé vándorolt.

(Fischerei Zeitung, február 5.)

A német tógazdaságok 1933. évi takarmány beszerzésének kérdése. A ponty termeles költsége főleg a takarmánytól függ, kisebb részt tesz ki az alkalmazottak bére, napszámosok, trágya, fogatok, szerszámok, továbbá a műtárgyak, töltések fenntartása, a biztosítás stb. Az etetés csakis akkor rentábilis, ha a takarmányárak pontyárhoz viszonyítva egy bizonyos határon belül maradnak. Németországban igen fontos pontytakarmány a sárga csillagfürt és szójabab. Az átlagos pontyár és sárga csillagfürt átváltozásait a következő táblázat mutatja:

É v	50 kg sárga csillagfürt ára M	50 kg ponty termelői ára M	Arányszámai
1910—14	6,5	63,0	1 : 9,7
1926—27	8,7	90,0	1 : 10,3
1929—30	10,2	93,5	1 : 9,2
1931—32	7,9	58,6	1 : 7,4
1933 jan.	7,0	40,0	1 : 5,9

Brunning szerint már nem érdemes etetni, ha az arány 1 : 10-nél kisebb. Annyival kevésbé lehetséges most, amikor ez 1 : 5,9-re süllyedt. 1932. évben a német tógazdák a csillagfürt vámját kívánták volna leszállítani. A kormány 4500 tonna olcsó kukoricát hozott be (kiskereskedelmi ára 7 M) amelynél az arányszám 1931/32. évben még 1 : 10—1 : 12 volt. De most már a 40 M-ra lesüllyedt pontyárak mellett a kukorica etetés is drága, a kukorica ár további mérséklésére pedig nincsen kilátás. A mai pontyárak mellett a megfelelő rentabilitási arányt csak úgy lehet elérni, ha a takarmány ár 3,50—4,0 Márka lenne. Szóba jöhetne tehát a kék csillagfürt amely Lengyelországból 4—5 Márkás árban (50 kg) jön be, ezt azonban 2,5 M vám és 0,20 forgalmi adó terheli. Ebből, ha az állam 2 M vámot elengedne, akkor 2,50—3,50 Márka áron kaphatnák azt a tógazdák. A szükséges kontingens 150 mázsa lenne.

(Fischerei Zeitung, február 19.)

Vízibolha tenyésztés. Berlin melletti Saaken község tavát bérbeadták mivel ott aquariumok részére nagymennyiségű vízibolhát (Daphnia) lehet tenyészteni. Allítólag a bérölő egyes napokon 50 Márka jövedelmet is ért el.

(Allgem eine Fischerei Zeitung, február 15.)

A német tavi halászatnak is értékesítési nehézségei vannak, főleg a tömeghalaknál, vagyis az oly halfajtáknál, amelyek bizonyos évszakban tömegesen foghatók, úgy jeges, mint a hígvisz halászatnál. Az értékesítés nehézségét egyrészt az okozza, hogy elvesztették a

külföldi piacokat (különösen Lengyelországot), másrészt az, hogy a rossz gazdasági viszonyok miatt a tömegfogyasztó alsóbb néposztály nem tud vásárolni. A nagy haltömegek tehát a halászok nyakán maradnak és elromlanak s más nem marad hátra, mint hogy a halászatot korlátozzák, — de ez is gazdasági kár, mert a halállomány elvénu, anélkül, hogy felhasználtnék — a tavak halállománya pedig elkorcsosodik. Ezt mindenképpen el kell kerülni, azért a megoldás az lenne, hogy egyrészt a kivitel kell elősegíteni, másrészt a befogyasztást kellene emelni. A magas vasúti szállítási költségeket az ily tömeghalaknál csökkenteni kellene, hogy eljuthassanak azok a nyugati ipari vidékekre is. Azután tömeg konyhákat (katonaság, népkonyhák stb.) is meg kell szerezni fogyasztóul. Más értékesítés lenne a marinírozás. Hal-lisznek való feldolgozásnál már a költség nem térül meg, kivált ha messzebbfekvő gyártelepre kell a halat szállítani. Értékesíthető még a tömeghal pisztrángos telepeknél is etetésre, ezenkívül egyes prémialatok eteté-ére. Végül a tavak tömeghalait az által lehetne apasztani, ha értékesebb fajta ragadozó halat (süllő, ángolna, csuka) telepítünk be nagyobb mennyiségben. Azon tavakba, amelyek erre alkalmasak, inkább pontyot és marénát kellene betelepíteni, hogy ezek lassan kiszorítsák a kevésbé értékes fehérhalakat.

(Mitteilungen der Fischereivereine, Ost. febr. 1.)

A német halkereskedelem várakozó álláspontot foglal el, hogy a vámvédelem vagy a szabad kereskedelem iránya fog-e győzni a közel jövőben. A kereskedelem érdeke ez utóbbi lenne, s remélhetőleg a döntésnél ezen szempontokat is figyelembe fogják venni. A propaganda nagy lendületet adott a belső fogyasztásnak főleg a tengeri halaknál. Az eladás azonban nincs még kifogástalanul megszervezve.

Berlinből kiinduló élelmiszeres teherautók most már halat is hordanak szét a vidékre, mégpedig hal filét 1/2 kg-os pergament dobozokban, amely nem nedvesedik át a csomagolás pedig igen tetszetős és tiszta. (Zentralblatt für Fischhandel, febr. 10.)

Németország édesvízi halbevitel az 1932. évben kb. 72 ezer mázsa volt. Ez mintegy 100 o-al kevesebb 1931-hez képest. Az élő-ponty bevétel 17 ezer mázsáról 11-re apadt (ebben Magyarország 5900 q-val szerepel). A szeptember-decemberi időszakot véve összehasonlításként, a bevétel 480 o-al süllyedt. Az import ponty átlag-árak voltak a német határnál (vám nélkül):

1930 decembereben . . .	120	Márka
1931	80	"
1932	48	"

Ez az ársüllyedés mutatja, hogy a külföldi hal mennyire a német ponty előállítás költsége alá tudja nyomni az árakat. Ebből a Fischerei Zg. azt a következtetést vonja le, hogy a kontingentalás illetve a vám felemelése feltétlenül szükséges Ugyancsak vámemelést követel úgy a friss, mint a füstölt ángolnára nézve is. Esett a lazac és compó bevitelére is. Ezzel szemben 8-30 o-al emelkedett az ángolna (főleg Dániából, Svédországból és Kanadából) bevitelére. Az ángolna átlagár 180 M-ről 126-ra esett le q-ként. A bevételnél 8 ezer mázsán felül szerepel az orosz süllő is. Az édesvízi halkivitel 0 ezer mázsa körül van, ez az 1931. évhez képest lényegesen nem változott.

A német tógazdák egyesülete február 2-án Berlinben ülést tartott. Az 1933. évre irányulva a következőket állapították meg: 1. Követelték, hogy egy hathatós védvám állíttassék fel, annyival inkább, mert most a fennálló kereskedelmi szerződések lejártá azt aktualizálja teszi. 2. A vezetőség kövessen el mindent, hogy a tógazdákat szabadítsa meg a mar elviselhetetlen helyzetétől, hogy utóbbi években teljesen a nagykereskedőktől függenek. A cél elérése érdekében az összes tógazdát az egyesületbe kell tömöríteni, hogy az értékesítésre egységes módot találjanak. 3. Kívánatos, hogy a tógazdaságok is oly mérvű állami támogatásban részesüljenek, mint a tengeri halászat. 4. A pontyárak rohamos zuhanása feltétlenül szükségessé teszi, hogy a tógazdaságok bizonyos mennyiségű kedvezményes, árutakarmányhoz jussanak. 5. A ponty és compó fogyasztás terjesztésére a német halászati egyesület által megindított propagandát folytatni kell. Megállapították a ponty és compó ivadéka néve az irányárakat.

(Fischerei Zeitung, február 12.)

TÁRSULATOK—EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület f. évi február hó 11-én választmányi ülést tartott, amelyen jelen voltak Tomcsányi V. Pál elnöke, Rápásky Miklós alelnök, Antalffy György, Corchus Zoltán, Csörgey Titusz, dr. Dobránszky Béla, dr. Hoffmann Ede, dr. Kovács Vilmos, Kuttner Kálmán, dr. Lukács Károly, Purgly Pál, Stieber Antal, Szalkay Zoltán, id. Zimmer Ferenc, ifj. Zimmer Ferenc választmányi tagok, Fischer Frigyes igazgató és vitéz Illésy Zoltán titkár.

Távollétüket kimentették: Biedermann Imre br., Festetich

Sándor gróf, Hirsch Géza, Iklódy Szabó János, Korbuly Mihály dr, Szurmay Sándor br. és Unger Emil dr.

Igazgató a folyó ügyekről a következőkben tesz jelentést: a) A hallal való illegitim hálazás eltüntetése ügyében a főváros polgármesteréhez beadvány küldetett.

b) A budapesti szállodások és vendéglősök ipartestületéhez az egyesület megkeresést intézett aziránt, hogy a halfogyasztás emelése érdekében az étlapokon a halak árai a lecsökkent beszerzési árakkal arányban állapíttassanak meg.

c) A m. kir. földművelésügyi miniszterhez aziránt küldtünk beadványt, hogy az élő pontyot a lengyeleknek itt rekedt pengő követelése ellenében is szállíthassuk Lengyelországba. A minisztérium e kérelemre azt a választ küldte, hogy általánosságban az engedély nem adható meg. Az érdekeltek konkrét kérelemmel forduljanak a Nemzeti Bankhoz, mert az egyes áru pengő követelések között lényeges különbségek vannak s a Nemzeti Bank a lehetőségét igyekezni fog az exportnak a kért módon való lebonyolítását elősegíteni.

d) A katonaságnak hallal való ellátása ügyében Rápásky Miklós alelnök február 7-én személyesen tárgyalt a honvédelmi minisztériumban, ennek eredménye a következő: A napi táppénzből a legénységnek fejenként 220 gr húst kell venni. Az ő számításuk szerint (1:1,6 arány) ennek megfelelően 352 gr ponty színhús, 50 o-ot számítva hulladékrészekre = 704 gr élőponty súly.

Ezért a halért a katonaság a fenti húsmennyiség árát fizetheti — ami Budapesten ezidőszent 30 f, vidéken 22—23 f. További feltételek is vannak — és ezek mellett is a halat csak október 15—április 15 közt vennék igénybe.

Id. Zimmer Ferenc kifejti, hogy ezen az áron lehetetlen halat eladni és szükséges, hogy a katonai kincstár is hozzon némi áldozatot. A választmány elhatározza, hogy a tárgyalásokat a honvédelmi minisztériummal tovább folytatja, hogy oly eredményre jusson, ami a tógazdákknak legalább a termelői árat biztosítja.

e) Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a választmányult ülése alapján a mezőgazdasági kiállításon való részvétel tárgyában írott válaszukra azt az értesítést küldte, hogy a kiállításra felküldött halanyag szállítási költségeit szívesen viselné, de a nehéz gazdasági viszonyok mellett számolni kell azzal, hogy a kiállítás deficitet jár. Mégis az esetben, ha a kiállítás mérlege aktív eredményt mutatna, a halkiállítás költségeinek viselésében 500 pengő hozzájárulást ajánl fel.

Mivel az országos halászati felügyelőség értesítette az egyesületet, hogy a halászati pavillont a kiállítás idejére saját költségén rendbehozhatja s az akváriumok üzemben tartásának kiadásait is fedezi, a választmány elhatározta, hogy díjazással egybekötött kiállítást az egyesület nem rendez, de a közeli tógazdaságok tulajdonosait felkéri, hogy halakat küldjenek be a kiállítás idejére, mert ezek kiállítása a fogyasztás elősegítésére is hathatós propaganda.

f) Igazgató bejelenti, hogy a f. évi március 23-ára kitűzött évi közgyűlésen tisztikart is kell választani a tárgysorozat 6. pontja szerint. A választmány idevonatkozólag a jelölő bizottságot megalakítja.

Az egyesület a minisztériumhoz intézett beadványában előzetes intézkedést kért az iránt, 1. hogy a német-jugoszláv kereskedelmi szerződés lejártával az eddigi 25 mázsás vámtétel ne emeltesék, sőt kér odahatni, hogy az lehetőleg mérsékeltesék.

2. Kérjük odahatni, hogy a pontybehozatal ellenében a német kormány az eddigi gyakorlatnak megfelelően a kiirinyon kívüli kompenzációs engedélyt a német exportőr és importőr közös kérésére újból adja meg.

Az igazgató előterjeszti, hogy e kérvény beadása óta most már a német kormánynak az a rendelete is megjelent, amely szerint f. évi március 6-tól kezdve a halvámokat 80, illetve 100 márkára emelte fel. Dr. Dobránszky Béla hozzászólása után dr. Schulmann Emil r. i. igazgató — mint vendég — ismertette a német piac helyzetét és az ottani kormánykörök álláspontját. Hosszas tárgyalás után a választmány elhatározta, hogy írásbeli beadványban tárja fel a helyzetet Kánya külügyminiszter úr öxellenenciája előtt, mert e vámtétel alkalmazása mellett a pontynak Németországba való kivitelére gondolni sem lehet és úgyszólván utolsó piacunkat veszítünk el, ami a magyar halgazdaságok teljes katasztrófáját jelentené.

Kérjük tehát a sürgős akciót arranézve, hogy a végleges tárgyalások előtt is — a közeli húsvéti időre tekintettel —, továbbra is az eddigi kedvezményes vámtétel mellett szállíthassunk pontyot. Egyesületünk elnöke vállalta, hogy e kérvényt sürgősen a külügyminiszter úrhoz juttatja.

Dr. Kovács Vilmos bejelenti azt az anomáliát, amit az új halászati novella 19. §-a alapján a Balatonon előforduló orvhalászat elbírálásánál a bíróságok követnek, amióta a Balaton zárt víznek van nyilvánítva.

A hatásköri bíróságnak idevonatkozó döntését lapunk 1931. évi áprilisi számában közöltük. Konkrét esetben a Kúria az orvhalászt felmentette, mert a tettenérés idején még nem fogott halat. Véleményezni kellett tehát, hogy a terhelt csak 10 P-ön aluli értékű halat fogott volna ki; így csak kihágás esete forog fenn és ennek kísérlete nem büntetendő. Viszont a halászati törvény 20—24 §-ai nem nyerhetnek azért alkalmazást, mert a Balaton miniszteri engedély alapján zártvíz módjára halászható. E lehetetlen helyzet orvoslására beadvány intézendő a minisztériumhoz, hogy a kérdést rendelti úton szabályozza.

Dr Hoffmann Ede előadja, hogy a hg. Montenuovo uradalomtól nyert értesülés szerint ők a baranyamegyei tógazdaságaikból saját költségen készítettett vasúti speciálkocsiban szállítják fel a halat, — a szállítási költség Budapest vásárcsarnokig kg-ként 19—21 fillér. Az *OMGE*-ban folytatott tárgyalások szerint a MÁV hajlandó lenne halszállító vasúti kocsikat készíttetni, javasolja, hogy az egyesület e tárgybán tegyen lépéseket, hogy a tógazdaságok a nagykereskedelemtől függetlenül legyenek.

Id. Zimmer Ferenc szerint a nagybani halkereskedők is leszállították már igényeiket és a legtöbb esetben haszon nélküli adnak el.

Báró Inkey: A rossz gazdasági helyzet beálltánál állandó jelenség, hogy a gazda ki akarja kapcsolni a kereskedelmet és a rossz árakon úgy próbál segíteni, hogy a fogyasztónak közvetlenül ad el, hogy a kereskedői hasznot is megkaphassa. Nem tartja ezt az eljárást helyesnek, mert a termények állandó értékesítésének megoldását kell keresni, ennek érdekében pedig szükséges a kereskedelmi szervek további fennmaradása.

A választmány egyelőre nem tartja időszerűnek, hogy e kérdéssel behatóan foglalkozzék.

Illésy.

A Soroksári Dunaág halászati társulat f. é. február 11-én tartotta évi rendes közgyűlését Papp Ferenc ezredes elnökletével. Az évi jelentést Heincz Pál igazgató terjesztette elő. A társulatnak az elmúlt évben bérekből 20.873 P bevétel volt, a bérelthátralékok összege 4296 pengőt tesz ki. A halárak esésére való tekintettel a társulat 15—40 % bérléengedést adott ez évre is, úgy mint a múlt évben. Az 1933. évre várható bevétel 27.121 P; az előre látható kiadások (tisztviselők tiszteletdíjai, irodai és adminisztrációs költségek stb.) 2870 P-re irányoztattak elő. A dunaág felső szakaszán észlelt vízszennyezések miatt a halállomány Harasztlig nagyon lepadt. A társulat elhatározta, hogy a megejtendő szakértői vizsgálat alapján a kihágási eljárást folyamatba fogja tenni, úgyszintén az elfajult orvhalászat szigorú ellenőrzésére külön fel fogja kérni az illetékes hatóságot. Végül elvben elhatározta a közgyűlés, hogy a vízterület halállományát nemes pontnyal intenzívebben fogja emelni s ennek érdekében Ráckeve környékén ivó és ivadéknevelő telepet létesít.

I.

ÚJDONSÁGOK—VEGYESEK.

Gyászrovat. A múlt hónapban Székestehérvárott elhunyt **Klaucz György** nagyrépost, a velencei tavi halászati társulatnak másfél évtized óta volt elnöke. A megboldogult hosszú időn át és súlyos betegsége alatt is, a legutóbbi ideig kiváló ügybuzgalommal és szakértelemmel vezette a társulat ügyeit. — A halászat egy lelkes tagját veszítette el benne. Áldás emlékére!

Szalkai Szalkay Zoltán a Magyar Tógazdaságok Rt. igazgatója, az Országos Halászati Egyesület választmányának tagja, tragikus körülmények folytán február hó 28-án elhunyt. Villamoskocsin történt baleset következtében, jelentéktelennek látszó sérülésből keletkezett sebfertőzés: orbánc okozta a köztisztületben álló férfiú váratlan halálát.

64-ik évében volt Szalkay, aki mindvégig teljes testi és szellemi frissességben dolgozott a haltenyésztés és értékesítés érdekében. Lapunkba is írt régebben s állandóan résztvevett egyesületünk választmányának tanácskozásaiban. Rövid életrajzát a következőkben közöljük:

Mátészalkán született, kereskedelmi iskolákat végzett Budapesten és Bécsben. Közgazdasági alkalmazásban először szülővárosában működött, majd a Telepítő és Parcellázó Banknál nyert alkalmazást. A halászatnak régi munkása volt, még a háború előtt: 1913-ban lépett be a Haltenyésztő Rt.-hoz, ahonnan 1922-ben jött át a Magyar Tógazdaságok Rt.-hoz.

F. évi március hó 4-én d. u. 3 órakor temették el a református egyház szertartása szerint a Kerepesi úti temető halottas házából, igen nagy részvétellel. Az előkelő és nagyszámú rokonságon kívül a végtisztességen megjelent a Magyar Tógazdaságok Rt.-nak egész budapesti és nagyszámú vidéki tisztikara, s a magyar halászat és haltenyésztés csaknem valamennyi reprezentánsa. Az elhunytat özvegye és gyermekei siratják, mi pedig kegyelettel őrizzük emlékét.

Dr U. E

Az ideai országos mezőgazdasági kiállítás tárgyában az Omge által az egyesülethez intézett megkeresést és erre vonatkozólag a választmány határozatát a februári számban (21 oldal) közöltük. Az Omge válaszolt, hogy legfeljebb 500 P erejéig képes a kiállításra szánt halanyag szállítási költségeihez járulni, ez összeget is csak azon esetben bocsáthatja rendelkezésre, ha a kiállítás nem jár deficittel.

Díjazással kapcsolatos kiállítást ennél fogva nem rendezünk, mindazonáltal az országos halászati felügyelőség a halászati pavillont rendbe hozatja és az aquáriumokat üzembe helyezi. Felkérjük azon t. Tógazdákat és halkereskedőket, a kiket a szállítás különös költséggel nem terhel, hogy a kiállítás tartamára sziveskedjenek a pavillonba és aquáriumokba halanyagukat beküldeni, mert azok kiállítása, ha díjazással nem is jár, de mindenesetre a propagandának igen hathatós eszköze. A pavillonban levő aquáriumok, állványok e célra díjtalanul állanak rendelkezésre.

A pézsmapocok terjedésére vonatkozólag újabb adataink nincsenek, — minthogy a minisztérium 1930. év végén beszűntette az irtásra kitűzött díj fizetését, amely egyuttal az elterjedés vonalának megállapításait is lehetővé tette. Dr Hoffmann Ede föld-birtokos nagynémetegyházai (Fejér megye Bicske mellett) gazdasága értesít, hogy újabban a halastavaik környékén a pézsmapocok igen elterjedt és a tél folyamán is 18—20 darabot ejtettek el. Nem tapasztalták azt, hogy a halakat pusztította volna, — a tavak töltését azonban annyira összeturkálta, hogy állandóan kellett ellenőrizni a mutatózó szivárgásokat, és a töltéseket javítani, nehogy egy hirtelen átszakadás nagy károkat okozzon.

A felemelt német halvámokról a „Külföldi lapszemle“ alatt adunk értesítést. E vámemelés alkalmazása teljesen egyértelmű azzal, hogy az élőpontnyak Németországba való kiszállítására gondolni sem lehessen, hiszen maga a vám és fuvar az értékesítési költségekkel együtt több mint 50 %-kal magasabb, mint a ponty németországi ára. Németországgal úgyszólván utolsó piacunkat veszítenünk el, ami a magyar halgazdaságok teljes katasztrófáját jelentené. E miatt az egyesület kérelmet intézett a m. kir. külügyminiszter úrhoz az iránt, hogy illetékes tényezők útján sürgős akciót indíttasson annak kieszközlésére, hogy minden más cikktől, és az általános tárgyalásoktól függetlenül is a szállítás Németországba a bőjti és húsvéti ünnepekre az eddig érvényben volt 25 márkás métermázsánkénti vámtétel mellett történhessék meg, addig is, míg a két ország közötti forgalom nem szabályoztatik.

Dr Unger Emil egyet. m. tanár előadása. A lap első oldalán közölt közgyűlési meghívón jeleztük Dr Unger előadását, amelyet vetített képekkel a gyűlés után fog megtartani. Az előadás tárgyának ismertetését lapunk februári számában (22. oldal) közöltük. Ezen előadásra egyesületünk vendégeket is szívesen lát.

A pézsmapocok „nemzeti veszedelem“ — Angliában. A szigetországban is pontosan megismétlődött újabban ugyanaz, ami a kontinensen már régebben megtörtént.

Néhány évvel ezelőtt betelepítették Angliába is az amerikai pézsmapocokot prêmes állattenyésztő farmokra, ahol igen jó eredménnyel tenyésztették ezeket az állatokat, bundájuk jól értékesült.

Néhány pocok azonban itt is *megszökött rabságából* és gyorsan szaporodva, a szabadban ma már a Severn folyó völgyét környező egész vidéken terjed és „ha megfelelő gátat nem vetnek neki, nem sokára legyőzhetetlen nemzeti veszedelem lesz belőle“. Vasúti hidak, töltések és mindenfajta földépitmény veszélyben forog ez állatoktól és a kormány olyan komolyan veszi ezt a dolgot, hogy Shropshire vidékén a legnagyobb apparátust szervezte meg abból a célból, hogy az alkalmazatlan idegent legalább Nyugat-Angliára lokalizálja. Amde a jelek azt mutatják, hogy már is késő, mert dél felé Surrey-ig, északra pedig Stirling-ig már megállapították a pézsmapocok jelenlétét. Tavaszra számolniok kell az angoloknak az újabb szaporulattal és az ezt követő vándorlással az ország távolabbi részeibe. Ha valami nagyon hatásos irtási módot nem hajtanak végre, beláthatatlan, hogy néhány év alatt milyen serege lesz náluk is e kártevőnek. Jól tudják ők ezt, s összehasonlításképpen az Ausztráliába importált házinyúlcsapásra emlékeztetnek. A Shrawardine melletti Montford hídát (Shropshire) aláaknázták a pézsmapocokok és rajokban észlelték őket a Perry folyónál is.

Az irtási tervet Shropshire hatóságai dolgozták ki:

4.000 font sterling (mintegy 80—100.000 pengő) költséget irányoztak elő e célra. Az irtósereg két vezetőből és 29 vadász-ból áll, s két vízi járművel és egy motoros kocsival rendelkezik. Bevonták a munkába a folyami és a vasúti szakhatóságokat is. A szervezet arra törekszik a legnagyobb erőfeszítéssel, hogy a pézsmapocok főfészékét Shrawardine mellett körülvermelje és megakadályozza az ott levő állomány kivándorlását. Csak az idő fogja megmutatni, hogy mennyire sikerül majd igyekezetük. Ők maguk sem nagyon bíznak száz százalékos sikerben, s ha még a tervbevetétnél is nagyobb erőt nem fejtenek ki, tudják, hogy később teljesen hiába való lesz minden emberi beavatkozás (The Sphere, Febr. 25. 1933. p 274.)

Dr U. E.

IRODALOM—KÖNYVISMERTETÉS.

Prettenhoffer Zoltán: Kísérleti vizsgálatok dunai halakban élősködő trematoda lárvák hazai előfordulásáról. (A m. kir. állatorvosi főiskola parasitológiai laboratóriumából. Vezető: Dr Kotlán Sándor főisk. nyilv. rk. tanár. Elfogadott doktori értekezés kivonata. Különlenyomat a „Közlemények az összehasonlító élet- és kórtan köréből”. XXIV. kötet 1—4. füzet. Német tartalmi összefoglalással 17 oldal.)

Szerző a Cyprinidák családjába tartozó kisebb értékű hal-fajok szívóféreg parazitáit vizsgálta, főként abból a célból, hogy az ilyen halak háziállatoknak nyers állapotban táplálékként szolgálva, milyen fertőzést idézhetnek elő az utóbbiakban. Kísérleti emlős-állatokként leginkább a vizektől nagyobb távolságokról szerzett macskákat használt.

Mételylárvaikat talált igen gyakran a vésetajkú paducon, devér-, lapos-, bagoly- és évakeszegben, gardában, koncérban, kelében, domolykóban és őnben, részben a pikkelyeken, úszószárnyakon, kopoltyúfedeleken, stb., részben az izmokban is. A *Metagonimus romanicus* metacercáriával leggyakrabban a paducok vannak fertőzve. A *Rossicotrema donicum* is a paducon a leggyakoribb. Az *Apophallus Mühlungi* szintén a paducon és más megvizsgált halakon találtatott. Mindezek mint betokozódott metacercáriák (Cysták) fordultak elő a bőrben, pikkelyeken, illetve a szem szaruhártyáján, de sohasem az izomzatban. A fajok a fertőzött halak feletetése után, az azokat továbbfejlesztő kísérleti gazda-állatokban is kimutathatók és identifikálhatók voltak. Előfordulhat még gyakran a *Diplostomum cuticola* a bőrön és a felületi izomzatban is, továbbá két izom-metacercária (A és B).

Az emlősállatokkal (kutya, macska) és madarakkal (tyúk, kacska) végzett fertőzési kísérletek során a féreglárvaiknak ivarérett fegékké való kifejlésztése nem sikerült ugyan, de a lárvaik a bélcsatornában kimutathatók voltak, kivéve, ha a kísérleti állatok kiirtása és vizsgálata a fertőzést követő 48 óra után történt.

Mohács környéki macskákból haltáplálékkal való természetes fertőződés következményeként *Metagonimus romanicus*, *Rossicotrema donicum* és *Echinochasmus perfoliatus* voltak kimutathatók.

Dr U. E.

Az észti halászat. I. Manninen: Die Sachkultur Estlands. I. Band. Sonderabhandlungen der Gelehrten Estnischen Gesellschaft I. Tartu, 1931.

A világháború és a békeszerződések következtében két rokon nép jutott állami függetlenséghez: a finn és az észti. A finnek-nél a tudományos élet már a háború előtt is magas fokon állt, mert ha függetlenség felett nem is rendelkeztek, bizonyos fokú — hol nagyobb, hol kisebb — autonómiájuk mégis volt, de mindenesetre a nép magas műveltségénél fogva számos tudományos intézményük volt. A finnekkel szoros rokonsággal álló észtek is igyekeznek most az évszázados mulasztásokat pótolni. Kiépítik fokozatosan tudományos intézményeiket, s ahol nincs megfelelő emberük, oda külföldi szaktudósokat állítanak, kiknek nemcsak az egyes intézmények berendezése a feladatuk, hanem utódok nevelése is.

A szóban forgó mű szerzője is finn ember, akit 1922-ben hívtak meg az Észti Nemzeti Múzeum igazgatójává, s egyben a tartui (azelőtt dorpáti) egyetemre az észti néprajz előadó-jává. Manninen 1928-ig tartózkodott Észtországban, s ezalatt az aránylag rövid idő alatt berendezte a múzeumot és nagy tudományos anyagot gyűjtött, melyet több kisebb mintaszerű értekezésben dolgozott föl, de már arra is elérkezettnek találta az időt, hogy egy összefoglaló munkában tárgyalja az észti tárgyi néprajzot. A három kötetre tervezett hatalmas munka első részében csupán a vadászattal és a halászáttal foglalkozik. A vadászat természetesen nem tartozik folyóiratunk érdeklődési körébe, azért a nagyértékű műnek ezt a fejezetét nem is fogjuk itt ismertetni; mindamellett meg kell említenünk, hogy ebben a részben van szó a fókavadászatról is, ami közelebb áll a halászathoz, mint a vadászathoz. A fókavadászat általában szigoronyal történik, sokkal kevésbé fontos a fegyverrel, hálóval és horoggal való fogás. A könyvnek mindenesetre egyik legérdekesebb része ez a fejezet, nemcsak azért, mert a fókavadászátról tudunk legkevésbé, hanem mert ehhez jóval nagyobb ügyesség kell, mint a halászathoz, mivel a foka rendkívül okos, éber állat. A munka kiterjeszkedik az utolsó fejezetben a rákászatra is, legnagyobb részét azonban a halászat foglalja le (92—271. l.).

Már a régi krónikák is megemlékeznek az észti vizeknek halakban való gazdagságáról. A Peipusz-tóról egyenesen azt írják, hogy egész Orosz- és Livországot ellátta hallal. De a többi tóban és folyóban is rengeteg hal volt, pl a Narvában nagyon sok volt az ángolna, lazac és a kilencszemű hal (Petromyzon). Természetesen a tengeri halászat is rendkívül jövedelmező volt, pl még a múlt század közepén is följegyeztek olyan hering fogásokat (apró vagy svéd hering, Strömling), hogy sem eladni, sem beszélni nem tudták az óriási zsákmányt elegendő só hiányában, úgyhogy kénytelenek voltak hallal trágyázni a szántóföldüket.

Törpe maréna (*Coregonus albula*) annyi volt a Peipusz-tóban, hogy egyetlen halász egy éjszaka 70.000 darabot is fogott, de só hiányában potom áron kellett elvesztesgetnie (1851). Nagyon gazdag volt még a Peipusz-tó vágó durbincsbán (*Acerina cernua*) és stint vagy eperlánlázacban (*Osmerus eperlanus*). Az utóbbiban gyakran olyan fogás esett, hogy nem tudták az egész zsákmányt felfűstölteni, hanem kénytelenek voltak egy részét eldobni.

Egy 1584- ből származó krónika szerint a tavakban, folyókban és patakokban annyi volt a hal és a rák, hogy a parasztok nemcsak szabadon halászhattak és rákászhattak, hanem zsákmányukat el is adhatták. De azért már régóta voltak korlátozó intézkedések is, bár ily halgazdaság mellett nem minden földesúr ragaszkodott mereven törvényadta jogaihoz, s a rendeletek megtartását sem ellenőrizték mindig egyforma szigorúsággal. A korlátozások tulajdonképp a német lovagrend uralma óta kezdődtek, s most már a halászati joggal rendelkező parasztoknak tizedet kellett beszállgatniuk földesuraiknak. Az 1865-ben életbe lépett magánjog ide vonatkozó rendelkezései is a korábbi jogforrásokon és jogszokásokon alapulnak. Eszerint a halászó helyek magán- és nyilvános vizekre oszlanak. A nyilvános vizeken mindenki szabadon halászhatott; ilyen volt a tenger, a Peipusz-tó és a nagyobb, hajózható folyók. Ez azonban mégsem jelentett korlátlan jogot, mert a tenger- és a tó-part három versznyi távolságra befelé a parttulajdonosé volt. Minthogy azonban akkor még nem voltak olyan halászeszközök, melyekkel a nyílttengeren is halászhattak volna, a gyakorlatban a halászok mégis adóztak a földes uraknak, s még azért is kellett fizetniük, hogy hálójukat a parton megszárhathassák és csónakjaikat a partra húzhassák.

A nagy észti tavakon a halászat kíméletlen rablógazdálkodássá fajult, mely a törvények határozott tilalma ellenére még ma sem szűnt meg. Legkárosabb volt a halivadék fogása, ami ellen már a múlt század első felében felléptek a hatóságok, de eredmény nélkül. Nem csoda, hogy már a 18. század végén panaszok hallatszanak a halállomány csökkenése miatt. Különösen a devérkeszeg (Abramis brama), fogassüllő (*Lucioperca sandra*) és a hegyes-orrú maréna (*Coregonus oxyrhynchus*) kezdett erősen pusztulni.

A 18. század második felében kezdődött meg az orosz halásznoknak Észtországban való térfoglalása. A szegény észtek nem rendelkeztek oly tökéletes halászeszközökkel, mint az oroszok, s így a nagyban való halászat teljesen ezek kezébe került. A helybeliek rovására, ők bérelték ki a halászati jogot, ők többet tudtak fizetni, mint az ottlakó nép. Csak kevés helyen tettek ez ellen intézkedéseket a hatóságok a lakosság érdekeinek szem előtt tartásával. Az orosz halászok legnagyobb részét Osztaskov vidékéről (veri kormányzóság) valók voltak, akik úgyszólván egész Északnyugati-Oroszország halászatát megszerezték majdnem egészen Németországig. Az osztaskovi halászok minden tavasszal megjöttek kik lapos csónakjaikon, s csak a tél kezdetén tértek vissza hazájukba. Ekkor eladták hálójukat és csónakjaikat a helybelieknek, maguk pedig a tél folyamán újat készítettek. Ily módon nemcsak halászeszközök, hanem halászati módszereik is elterjedtek nagy területeken.

Részletesen tárgyalja a szerző a különböző halászati módszereket és halász eszközöket. Legprimitívebb mód mindenesetre a hal elkábítása a jégre való ütéssel. Különösen ősszel alkalmazták ezt a fogásmódot sekély partokon, mikor a jég még vékony és átlátszó. Legérzékenyebb az ilyen ütésekkel szemben a csuka és a menyhal. Ha a hal az ütés következtében elkabult, léket vágnak a jégbe s úgy szedik ki a halat.

A szigoronyal való halászat s a horgászás is bizonyára ősrégi. A szigoronyal és a horognak számos fajtáját ismerik az észtek, ezeket mind rajzban is bemutatja a szerző, s époly bőséges képanyag szemlélteti a kerítő, állító, hajtó és rekesztő halászatot. A tárgyalás mindenütt összehasonlító, s így majdnem mindig ki lehet mutatni, hogy mi eredeti az észteknél, s mi idegenből való átvétel. Természetesen idegen befolyással van dolgunk a legtöbb esetben, de a környező népek is tanultak az észtektől, ha kisebb mértékben is. A szerzőnek e téren való nagy tárgyi és irodalmi ismeretei valóban bámulatosak. Ismeri Közép- és Észak-Európa múzeumait (a budapesti Néprajzi Múzeumot is, de nem említi a Mezőgazdasági Múzeum gazdag halászati gyűjteményét). Fölkutatta az Észtországra vonatkozó régi följegyzéseket, az okleveleknek a halászátra vonatkozó adatait, a szomszédos és távolabb lakó, a rokon és az idegen népek halászátra vonatkozó irodalmát, melyekre a megfelelő helyen mindig hivatkozik, sőt ahol szükségesnek mutatkozik, képeket is közöl, összehasonlítás céljából. Nem ismeretlenek előtte természetesen Herman Ottó és Jankó János halászáttal foglalkozó művei sem, de kár volt magáévá tenni Jankónak azt a fölfogását, hogy szláv eredetű átvételeink között vannak honfoglaláselőtti, déloroszországi származásúak is.

Az Észti Tudós Társaságnak szerencsét kívánunk, hogy ily nagy értékű munkával nyithatta meg tudományos kiadványainak sorát. Aki a halászat fejlődéstörténetével akar foglalkozni, az a jövőben nem nélkülözheti ezt a munkát.

Beke Ödön dr.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő Rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi Rt.-től nyert értesítés szerint *február* hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty	{ nagy 1:00—1:20 P
	{ közép... .. 0:85—0:90 ”
	{ kicsi 0:75—0:90 ”
Édesvízi jegeltponty	0:50—0:70 ”
Balatoni fogassüllő	{ I. oszt... .. 6:00— — ”
	{ II. „ 3:60— — ”
	{ III. és IV.„ 2:60—2:80 ”
Dunai süllő	{ I. oszt... .. 4:00—4:50 ”
	{ II. „ 3:00— — ”
	{ III. és IV.„ 1:80—2:40 ”
Harcsa (jegelt)	{ nagy, vágó 2:60— — ”
	{ közép 2:40— — ”
	{ kicsi 1:60—2:00 ”
Harcsa élő 1—3 kg... ..	2:00— — ”
Kárász... ..	0:80—0:90 ”

Forgalom vontatott, irányzat lanyha.

A lap kiadásáért felelős: Dr Unger Emil.

ZIMMER FERENC

BUDAPEST

IX. KER. KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő és jegelthalat

Telefonszámok:

Központi vásárcsarnok: Automata 854—48.

Fióközllet: V., József-tér Automata 816—79.

Iroda: VIII., Horánszky-utca 19. J. 335—39.

HALKERESKEDELMI R.-T.

MAGYAR
TÓGAZDASÁGOK R.-T.
BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 8.

TELEFÓN: AUTOMATA 809—21. SZ.

LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Több mint 6000 kat. hold terjedelmű tógazdaságaiból SZÁLLÍT tenyésztésre nemestörzsű egynyaras és kétnyaras pontyot, pontyanyákat, harcsaivadékokat, fogassüllő-ivadékokat és fogassüllő-ikrát a következő helyekről: Balatonföldvár, Bia, Bicske, Gelej, Hortobágy, Iszkaszentgyörgy, Mike, Nagyláng, Örspuszta, Pellérd, Sárd, Sáregres, Sárszentmiklós, Somogyszentmiklós, Szabadbattyán, Tápiószecső, Tüsképusztáról és Varászlórol.

HALBIZOMÁNYI ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ

R.-T. HALNAGYKERESKEDÉS
BUDAPEST

Levélcím: Budapest 4., Postafiók 271.,; Telep és iroda: IX., Csarnok tér 5.; Elárusítóhely: IX., Közp. vásárcsarnok; Központi iroda: V., József tér 8., Telefonsz.: Aut. 809—22.

Telefonszám:

Nappal ■

Aut. 856-36.

Éjjel ■

Aut. 591-22.

Szállítási oszt.: Aut. József 68-7-16.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű cseh, bajor egy és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat, megtermékenyített fogassüllő ikrát, valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt.

STEINER MÁRKUS HALNAGYKERESKEDŐ

Bizományi eladásokat is kedvező feltételek mellett vállal el. Telefon: Aut. 866—19. Este hét óra után 843—27 sz. Veszek és eladok bármily mennyiségű élő- és jegelthalat. Iroda: IX., Erkel-utca 11.

Budapest, IX. ker.
Központi vásárcsarnok.

BARTA LIPÓTNÉ

HALKERESKEDŐ

Telefón:

IRODA: AUT. 850—71.

ÜZLET: AUT. 855—84.

BUDAPEST, IX. KER.
KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

HALÁSZHÁLÓ

puha inslég és kötél, hálófonal, para-fa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA
R.-T.-NÁL BUDAPEST

Főüzlet: IV. Ferenc József-rakpart 6-7

A Ferenc József-híd és Erzsébet-híd között

Telefón: Aut. 843—10.

Fióközllet: VII. Thököly-út 16. szám

A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt

Telefón: József 361—71.